

College voor Examens

Evaluatie (pre-)pilot COE januari 2012

Samenvatting

In dit evaluatieverslag maakt het CvE de eerste balans op van de pilotafname COE die plaats gevonden heeft in januari-februari 2012. Dit betrof voor 3F een 1^e pilotexamen en voor 2F een pre-pilot.

De belangrijkste conclusie is, dat door de technische storingen die voortgekomen zijn uit de fouten en 'bugs' in ExamenTester 2.9.8, er een vertroebeling opgetreden is waardoor er geen helder zicht is op de daadwerkelijk resultaten en leereffecten die geboekt zijn in deze pilotafname. CvE neemt daarom voor de afname in juni en voor het komende pilotjaar de volgende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat er een afname plaats kan vinden die wel relevante informatie voor alle betrokkenen oplevert. De belangrijkste punten zijn hieronder vermeld. In de brief die het CvE op 16 maart 2012 aan de bestuurders van de mbo-instellingen gestuurd heeft, zijn deze punten ook genoemd.

Maatregelen met het oog op de afname in juni 2012:

- De voorbeeldexamens van 2012 mogen bij wijze van uitzondering tot 1 juni 2012 ook ingezet worden als instellingsexamen voor kandidaten die deelgenomen hebben aan een afname in januari/februari 2012 en bij wie die afname vanwege technische storingen mislukt is.
- Een nieuwe versie van ExamenTester (2.9.11) wordt uitgeleverd ten behoeve van de afname in juni. In deze versie is het merendeel van de geconstateerde fouten gerepareerd.
- In de COE's rekenen 3F van juni wordt dezelfde aanpassing aangebracht als in de rekentoets VO waardoor de storingen van januari zich nauwelijks voor zullen doen.
- De onvolkomenheden in de rekenmachine in de toetsprogrammatuur, worden geanalyseerd. In ExamenTester 2.9.11 die in juni gebruikt wordt, zijn er nog niet alle nodige aanpassingen gedaan aan de rekenmachine. Voor de afname in juni kan de instelling daarom ervoor kiezen om de kandidaat met een eigen rekenmachine het pilotexamen rekenen af te laten leggen.
- CvE heeft samen met saMBO/ICT opdracht gegeven aan een onafhankelijk bedrijf, gespecialiseerd in test- en kwaliteitsmanagement in ICT om de FT-test die bij ExamenTester gebruikt wordt te onderzoeken. Ook zal dit bedrijf een verkennend onderzoek doen naar hoe ExamenTester werkt op de instellingen.
- Er moet meer helderheid komen over wat de instellingen wel en niet kunnen verwachten van de ICT examen-helpdesk. Daartoe zal bovenvermeld onderzoek een bijdrage leveren. Het functioneren van de helpdesk in de toekomst wordt samen met Cito kritisch bekeken op basis van de gesignaleerde knelpunten.
- Het csv bestand (rapportage van resultaten) wordt uitgebreid in overleg met instellingen conform hun behoefte.
- Vanuit opgedane ervaringen in instellingen wordt ingezet op scholing en uitwisseling ter ondersteuning van de logistiek van het invoeren en plannen van studenten in grote aantallen. Hiervoor is een workshopaanbod tijdens de werkconferentie. Dit onderwerp komt ook aan de orde in de nieuwe editie van Hoe?Zo! (brochure van saMBO/ICT-Kennisnet-CvE).

- Met de instellingen zal nagedacht worden over de wijze waarop de organisatiestructuur rondom de COE's vorm krijgt binnen de instellingen: hoe kunnen logistiek en ICT goed op elkaar afgestemd worden en welke schaal kan daarbij het beste gehanteerd worden.

Maatregelen ten behoeve van het cursusjaar 2012-2013:

- Voor de afnames in het cursusjaar 2012-2013 wordt een nieuwe versie van ExamenTester uitgebracht in september 2012 (ExamenTester 2.10). Op dit moment wordt uitvoerige tests uitgevoerd op mbo-instellingen om deze versie te controleren.
- Indien nodig zal aanvullend onderzoek gedaan worden door een onafhankelijk bedrijf naar de performance van ExamenTester op de instellingen om, structurele knelpunten in beeld te brengen en zo mogelijk te verhelpen.
- In het cursusjaar 2012-2013 gaat CvE werken aan het realiseren van een terugvaloptie in de vorm van een afname op papier van de COE's voor instellingen die het niet lukt om de COE's af te nemen met ExamenTester. Daarvoor zal een scenario ontwikkeld worden en een beslisboom die duidelijk maakt welke stappen de instelling gezet moet hebben alvorens het besluit te kunnen nemen om van deze terugvaloptie gebruik te kunnen maken. Het is nog niet vastgesteld voor welke periode in 2012-2013 deze terugvaloptie beschikbaar en inzetbaar is.

In deze tussenevaluatie ligt de focus op de logistiek en de organisatie. In het najaar zal het CvE aan OCW rapporteren over de bevindingen van CvE bij alle onderwijssectoren in pilotjaar 2011-2012. Deze rapportage zal onder andere een landelijk beeld van de behaalde leerling prestaties op de pilotrekentoets vo en pilotexamens mbo bevatten, en de bevindingen bij de digitale examens ten aanzien van ICT en logistiek. De minister betreft de evaluatie van CvE bij de *voortgangsrapportage implementatie referentiekaders Nederlandse taal en rekenen* die de minister in het najaar van 2012 zal versturen aan de Tweede Kamer. In deze voortgangsrapportage zal, op basis van deze evaluatie, worden uiteengezet wat de vervolgstappen zijn.

1 Inleiding

In januari/februari 2012 zijn er afnames georganiseerd in het kader van de pre-pilot 2F en de eerste pilot 3F. Het animo om deel te nemen vanuit de instellingen was groot. Bijna alle (bekostigde) instellingen wilden deelnemen met een aantal dat een behoorlijke opschaling betekende t.o.v. de 1^e pre-pilotafname in januari 2011.

Aantallen afnames:

2F Taal: 8139	2F Rekenen: 7148
3F Taal: 8101	3F Rekenen: 6727

In totaal hebben 71 instellingen deelgenomen en dataretour gezonden aan Cito. Er is sprake van een behoorlijke opschaling (vorig jaar lagen de aantallen gerapporteerde afnames rond de 2000 voor taal en rekenen elk).

Vlak voor de start van de afname zijn achtereenvolgens meerdere fouten geconstateerd in de uitgeleverde software waarmee de COE's in januari/februari afgenomen zouden worden. Dit heeft geleid tot bijzonder veel storingen die gezorgd hebben voor veel hinder en problemen voor alle betrokkenen binnen de instellingen. Het CvE heeft via verschillende kanalen aan de betrokkenen van de instellingen laten weten hoe dit is gebeurd en wat het CvE gaat doen om herhaling te voorkomen.

Voor deze evaluatie is gebruik gemaakt van informatie die via de volgende kanalen verzameld is:

- Via mail is er veelvuldig contact geweest met contactpersonen over de wederwaardigheden tijdens de afname.
- Tijdens de afname zijn er 6 bezoeken afgelegd aan instellingen waarbij observaties gedaan en gesprekken gevoerd zijn met betrokkenen.
- Enkele instellingen hebben brieven aan CvE gestuurd waarin ze hun bevindingen m.n. wat betreft de opgetreden storingen vermeld hebben. Enkele instellingen hebben evaluatierapporten aan CvE gestuurd.

- Er zijn enquêtes gehouden onder verschillende betrokkenen binnen de instellingen die deelgenomen hebben aan de pre-pilot: studenten, docenten, examencoördinatoren en IT deskundigen. Deze enquêtes zijn verwerkt en betrokken bij de relevante onderdelen. Met sommige respondenten is nader telefonisch contact gezocht worden om de gegeven antwoorden toe te kunnen lichten.
- Er is een evaluatiebijeenkomst gehouden (20-03) met contactpersonen van instellingen die deelgenomen hebben aan de pre-pilot. Daarbij zijn de ervaringen besproken en onderling uitgewisseld.

Hieronder doet CvE kort verslag van de resultaten en opbrengsten op de volgende terreinen:

1. Inhoud van de examens: de wijze waarop examens functioneren als meetinstrument voor de betreffende vaardigheid;
2. Techniek: examens op de computer, werken met ExamenTester, welke oplossingen zijn er voor hobbels en knelpunten;
3. Logistiek: hoe kunnen scholen de organisatie van centrale examinering via digitale examens inrichten?
4. Procedures: regelingen en voorschriften ontwikkelen en uitproberen om in 2013-2014 de juiste invulling te geven aan de rol van CvE volgens Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.

2a Inhoud van de examens

Resultaten uit enquêtes (studenten en docenten)

Er lijkt groei te zitten in de acceptatie van deze wijze van digitale examinering (in vergelijking met vorig jaar). Het nadeel dat bij rekenen ondervonden wordt van het niet terug kunnen bladeren is bij 3F groter dan bij 2F. Dit nadeel wordt als groot ervaren!

Uit de enquêtes onder docenten en studenten kwamen verder weinig inhoudelijke opmerkingen naar voren. Dat zou een teken kunnen zijn dat de examens inhoudelijk goed ontvangen zijn.

Er zijn signalen dat taal 3F misschien zou kunnen volstaan met een examenduur van 90 minuten omdat bijna niemand van de kandidaten meer dan 90 minuten aan het examen besteed heeft.

De examens rekenen 3F vond men moeilijk (zowel studenten als docenten).

Behalve de storingen tijdens de afnames van de COE's rekenen, veroorzaakt door de grote bug in ExamenTester, hebben studenten ook hinder ondervonden van een haperende rekenmachine.

Conclusies

Het niet terug kunnen bladeren in het rekenexamen is een lastig punt. Binnen de huidige randvoorwaarden (toetsen via ExamenTester) is daar niet aan tegemoet te komen zonder inbreuk te plegen op de inhoudelijke voorwaarden (n.l. dat er ook opgaven zijn waarin geen gebruik gemaakt mag worden van een rekenmachine). Op dit punt vindt dus geen bijstelling plaats. De mogelijkheid dat het rekenexamen 3F te moeilijk was, wordt onderzocht door de vaststellingscommissie.

Onderzocht zal worden of het onderdeel Nederlandse taal 3F kan volstaan met een examenduur van 90 minuten.

2b Techniek (ICT)

Zowel de enquêtes als de via andere bronnen verzamelde ervaringen leveren het volgende beeld op:

- Voorbereiding: de installatie op de instellingen verloopt over het algemeen zonder problemen; wel wordtesignaleerd dat de benodigde aanpassingen en herinstallatie door fouten in de uitgeleverde software lastig en tijdrovend waren;
- Afname: voor 2F geeft 35% van de respondenten aan dat zich problemen hebben voorgedaan die niet oplosbaar bleken op moment van afname. Voor 3F was dat 24%.
- Ondersteuning: voor 2F geeft 41% niet tevreden te zijn over ICT examen-helpdesk; voor 3F is dat 28%;

Dat er meer problemenesignaleerd worden bij 2F dan bij 3F, heeft naar alle waarschijnlijkheid te maken met de volgtijdelijkheid, 2F stond als eerste in het rooster dus daar dienden zich de problemen het eerst aan. Er was dus waarschijnlijk sprake van een leereffect waardoor het bij 3F wat beter liep.

Er zijn ook positieve ervaringen met de dienstverlening door de ICT examen-helpdesk van Cito.

Gesignaleerd is dat er behalve de bekende storingen die het gevolg zijn van de fouten in de software, ook storingen optreden die niet herleidbaar zijn tot deze oorzaken. Er blijken dus andere zaken te spelen in de performance van ExamenTester op de instellingen die in kaart gebracht moeten worden. Er zijn nog steeds grote verschillen in de ervaringen en de aanpak tussen de verschillende instellingen. Wat bij de één onmogelijk lijkt, lukt bij de andere instelling wel.

Conclusies

Op dit terrein trekt het CvE de volgende conclusies:

Er moet software uitgeleverd worden die voldoende getest is en geen fouten en 'bugs' bevat. Cito zal daarvoor zorgen.

Er zijn grote verschillen wat betreft de installaties tussen de verschillende instellingen en zelfs binnen de instellingen. Dit moet beter in kaart gebracht worden. Daarvoor is in samenwerking met saMBO-ICT een eerste onderzoek in gang gezet dat uitgevoerd wordt door KZA. Ook moet onderzocht worden of de voorbereidende tests (FT) toereikend zijn en voldoende voorspellende waarde hebben voor de performance van de software. Ook daarover zal het ingezette onderzoek uitsluitsel geven.

CvE gaat in samenwerking met Cito op basis van de aangeleverde informatie in de enquêtes op het terrein van techniek, instellingen benaderen om een beter beeld te krijgen van de storingen die niet te herleiden zijn tot de bekende bugs.

De ICT examen-helppesdesk van Cito blijft een aandachtspunt, maar hierbij moet wel een kanttekening gemaakt worden. Vanuit Cito kan niet op alle vragen antwoord gegeven worden. Het blijkt dat er problemen optreden waarop door de helppesdesk-medewerkers van Cito geen antwoord kan worden gegeven omdat de oorzaken te diep in de installatie van de systemen op de instelling zitten.

2c Logistiek & organisatie

Ondanks de storingen met ExamenTester hebben veel instellingen toch waardevolle ervaringen opgedaan vooral op het terrein van logistiek en organisatie van de pilots. Uit de enquêtes onder examensecretarissen en toetsleiders komen vooral de volgende punten naar voren:

1. Op de vraag of de afname goed verlopen is geeft voor 2F 50% als antwoord ja, voor 3F 56% het antwoord ja!
2. Informatievoorziening: er is nog geen goede vorm gevonden voor de informatievoorziening en de rolverdeling daarbij tussen contactpersonen en toetsleiders; dit behoeft nadere verheldering.
3. De ondersteuning vanuit de ICT examen-helppesdesk van Cito is voor verbetering vatbaar.
4. Er worden veel opmerkingen gemaakt over haperingen in de rekenmachine;
5. Men heeft behoefte aan betere scholing van toetsleiders;
6. De logistiek van het ontvangen van de packages (de toetsen) en de bijbehorende wachtwoorden verloopt nog niet naar wens.
7. Er is behoefte aan service-documenten voor de student met aanwijzingen over de gang van zaken bij de afname.

Andere signalen die ons bereikt hebben, geven het beeld dat het invoeren van grote aantallen kandidaten in de software grote problemen op lijkt te leveren.

Er zijn klachten over de door Cito aangeleverde rapportages, niet alleen dat die niet op tijd waren maar ook de huidige vorm van het csv-bestand behoeft aanpassing aan de wensen van de scholen omdat de administratieve verwerking anders te omvangrijk en onbeheersbaar dreigt te worden.

Aandachtspunt is ook of de mededelingen van CvE en Cito wel bij de juiste personen in de instellingen terechtkomen.

Veel instellingen hebben door de opschaling bij deze afname ontdekt dat de interne organisatiestructuur een erg belangrijk aandachtspunt is.

Er is meer dan vorig jaar gewerkt met meerdere portal-accounts maar dit onderdeel van de logistiek van het examineren behoeft nog aandacht.

Conclusies

Communicatie blijft een belangrijk aandachtspunt.

Cito is een nieuwe vorm van communicatie en distributie rondom de software en de toetsen aan het ontwikkelen. De bedoeling is dat in 2012-2013 elke instelling met Cito kan communiceren via een beveiligd portal waar de voor de instelling bestemde bestanden klaar staan. Dan kan de instelling zelf bepalen wie via wachtwoorden toegang daartoe krijgt.

Cito zal voor de juni afname de rapportage via de csv bestanden uitbreiden.

CvE zal opnieuw aandacht besteden aan de organisatie en de logistiek binnen de instellingen: men kan op dit terrein veel van elkaars ervaringen leren.

De rekenmachine moet goed functioneren zonder haperingen. Onderzocht wordt of dit in het schooljaar 2012-2013 in de nieuw te distribueren versie van ExamenTester (2.10) aangepast is. Zo niet dan zal CvE bekijken wat dit betekent voor de examens in 2012-2013.

De aanmeldprocedure voor de afnames in juni is herzien (alleen contactpersonen en toetsleiders kunnen deelnemers aanmelden) en eenvoudiger gemaakt voor de instellingen.

Het is van belang dat alle varianten gelijkelijk ingezet worden. Dat blijft een aandachtspunt: het blijkt dat versie 1 toch aanmerkelijk vaker afgenomen is dan versie 10. Bij de afname in juni zullen slechts 5 varianten beschikbaar zijn omdat de verwachting is dat een hoger aantal niet passend is bij het aantal verwachte aanmeldingen.

2d Procedures

Er is nauwelijks schriftelijke feedback vanuit de instellingen binnengekomen bij CvE op de tweede versie van het protocol.

De Inspectie heeft een paar instellingen bezocht en daarbij ook gekeken naar dat wat de instellingen vastleggen in het proces-verbaal en het logboek. Op basis van deze ervaringen vanuit de Inspectie zal bekeken worden wat dit betekent voor een volgende versie van het protocol van afname.

Er zijn enkele kandidaten die de speciale dyslexie versie afgelegd hebben. Hoe de instellingen hun weg hebben kunnen vinden binnen de huidige (concept)regeling voor het toewijzen van deze speciale versie aan dyslectische kandidaten en de ervaringen met afname daarvan, moet nog onderzocht worden op basis van de speciale daartoe uitgezette enquêtes.